

Politiek en Staatsinrichting:

Gerhard Schröder

De rood-groene kanselier

Gerhard Fritz Kurt Schröder werd op 7 april 1944 in Mossenberg in Nedersaksen geboren, een paar dagen voordat zijn vader overleed. Schröder groeide na de oorlog in arme omstandigheden op. Bij gebrek aan geld om naar het gymnasium te gaan volgde hij vanaf 1958 een beroepsopleiding. Als verkoper in Göttingen was hij echter niet tevreden en hij besloot in 1964 in de avonduren de havo (*Mittlere Reife*) te volgen. Later besloot hij alsnog naar het Gymnasium te gaan en studeerde vervolgens rechten aan de Georg-August Universität in Göttingen. In 1971 legde hij het eerste staatsexamen af en in 1976 het tweede. Daarna vestigde hij zich als advocaat in Hannover.

Schröder hield zich al vanaf jonge leeftijd met politiek bezig: na een zoektocht onder meer via de FDP, meldde Schröder zich in 1963 bij de SPD in Göttingen aan. "Om Helmut Schmidt ben ik erbij gegaan", zei hij later. Tussen 1978 en 1980 was hij voorzitter van de jeugdorganisatie van de SPD, de Jungsozialisten. Tussen 1980 en 1986 had hij zitting in de Bondsdag en in 1986 werd hij tevens lid van het landelijke bestuur van de SPD.

De derde SPD-kanselier

In de hoedanigheid van minister-president van de deelstaat Nedersaksen was Schröder in 1998 de kanselierskandidaat van de SPD voor de Bondsdagverkiezingen van dat jaar. Op 1 maart 1998 won hij de verkiezingen. Zeven maanden later (27 oktober 1998) werd Schröder benoemd tot zevende Duitse bondskanselier aan het hoofd van de rood-groene coalitie SPD-Bündnis 90/Die Grünen.

Schröders pragmatische instelling en zijn uitstraling als no-nonsens bestuurder beloofden politieke verandering in de politieke koers van de Bondsrepubliek. Hij werd, na Willy Brandt en Helmut Schmidt, de derde SPD-kanselier van de Bondsrepubliek Duitsland. Beiden zag de *Lebemann*, de levensgenieter, als zijn inspirators.

'Konsenskanzler'

Op het terrein van de binnenlandse politiek stond het kanselierschap van

Schröder in het teken van de *Realpolitik*. Schröder was een exponent van het derde weg-socialisme dat eind jaren negentig in meer West-Europese staten de boventoon voerde. Hij presenteert zichzelf graag als vertegenwoordiger van het politieke midden en als *Konsenskanzler* die een realistische, pragmatische aanpak prefereerde boven ideologische bevlogenheid.

In 2002 wonnen de SPD en Bündnis 90/Die Grünen de verkiezingen opnieuw, zij het nipt. De rood-groene regering werd voortgezet, Schröder werd in oktober 2002 herkozen als bondskanselier. Desondanks kreeg hij vanaf het begin van zijn tweede ambtstermijn bij gebrek aan concrete resultaten kritiek tegen zijn beleid te verduren. Vooral de sociale hervormingswetten onder de naam Hartz IV moesten het ontgelden.

Het einde van het tijdperk-Schröder

Met het uitblijven van de beloofde werkloosheidsdaling, het verliezen van verschillende deelstaatverkiezingen en de steeds sterkere oppositie in het parlement, werd Schröders positie langzaam onhoudbaar. Daarom kondigde hij een jaar eerder dan gepland nieuwe Bondsdagverkiezingen aan, die op 18 september 2005 plaatsvonden. Schröder deed het daarin beter dan verwacht, maar verloor uiteindelijk nipt van zijn tegenstreefster Angela Merkel. Zij werd bondskanselier van het nieuwe kabinet, waarin de SPD niettemin vertegenwoordigd bleef. Voor Schröder betekende dit het einde van zijn actieve politieke carrière.

Tijdens zijn regeerperiode heeft Schröder op buitenlandpolitiek gebied uiting gegeven aan een meer zelfbewuste omgang met het Duitse verleden. In de buitenlandse betrekkingen heeft hij een politiek bevorderd waarin Duitsland meer verantwoordelijkheden op zich nam dan daarvoor. Onder zijn leiding besloot de Bondsdag in 1999 tot de inzet van Duitse militairen in Kosovo en in november 2001 dwong hij via een vertrouwensvraag in het parlement de Duitse militaire steun af aan de acties in Afghanistan. Bovendien streefde hij, meer dan zijn voorgangers, binnen de Europese Unie het nationale belang van Duitsland na.

Momenteel is Schröder getrouwd met de journaliste Doris Köpf. Hij was eerder getrouwd met Eva Schubach, Anne Taschenmacher en Hiltrud Hensen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/234/gerhard-schroder>